MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA
ARKUSZ II

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie wszystkich zadań z arkusza II można uzyskać maksymalnie 50 punktów, za rozwiązanie zadań powiązanych z materiałami źródłowymi – 20 punktów, za zadanie rozszerzonej odpowiedzi – 30 punktów,
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi), uznaje się każdą inną pełną i poprawną merytorycznie odpowiedź przyznając za nią maksymalną ilość punktów.
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tylko tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest wymagane w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów,
- informacje podane w nawiasach kwadratowych mają charakter uzupełniający lub alternatywny.

Zadanie	Poprawna odpowiedź *Liczba punktów za rozwiązania częściowe*	Punktacja
26	Tekst nr 1. A. (0-1 pkt) Zdający powinien wymienić pięć narzędzi kontroli i perswazji z poniższej listy: siła fizyczna, przymus, kara, sankcje prawne, sankcje moralne opinii publicznej, perswazja, prośba, napomnienie, przekonywanie (ponieważ „tak będzie dla niego lepiej”, „to go uszczęśliwi”, „to mądry lub słuszny postępek”) Za wskazanie pięciu narzędzi perswazji – 1 pkt. B. (0-1 pkt) Zdający powinien wymienić trzy usprawiedliwienia ograniczenia swobody działania jednostki przez społeczeństwo z poniższej listy: samoobrona, zapobieżenie krzywdzie innych, działania zmierzające do wyrządzenia krzywdy komuś innemu, próba pozbawienie innych dobra, przeszkadzanie w osiągnięciu innym dobra Za wymienienie trzech przykładów – 1 pkt. C. (0-1 pkt) Zdający powinien wskazać trzy sfery wolności i podać po jednym ich przykładzie: a) wolności osobiste (rodzaj «1») czyli wewnętrzna sfera świadomości, np.: wolność sumienia, wolność myśli, wolność uczuć, swoboda opinii o osądu w życiu, nauce i religii, b) wolność osobista (rodzaj «2») czyli swoboda upodobań i zajęć, np. odpowiedzialne czynienie tego, na co mamy ochotę, życie według własnych upodobań, c)wolność polityczna, np. swoboda dobrowolnego zrzeszania się. Za wskazanie trzech sfer wolności i za opatrzenie każdej z nich przykładem – 1 pkt.	**10**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Tekst nr 2.

D. (0-1 pkt)
Zdający powinien napisać, że autor uznaje wolność za wartość podstawową, dlatego że człowiek zniewolony nie może nawet dopominać się równości – 1 pkt

E. (0-1 pkt)
Zdający powinien wymienić dwa powody większej popularność ideału równości wskazane przez autora:

a) ideał równości jest bardziej zrozumiały, łatwiejszy do dostrzeżenia, gdyż równości możemy nadać namacalne znaczenia,
b) równość prowadzi do materialnych korzyści, a zyski płynące z wolności są trudno uchwytne.

Za wskazanie dwóch powodów – 1 pkt.

Tekst nr 3.

F. (0-1 pkt)
Zdający powinien wymienić trzy spośród podanych przez autora argumentów przeciwko realizacji idei równości materialnej.

a) nie jest sprawiedliwe, żeby ten, kto daje społeczeństwu więcej, dostawał tyle samo, ile ten, kto daje mniej,
b) ludzie „mogą chcieć różnych rzeczy, mają nierówne upodobania, marzenia i potrzeby”,
c) mechaniczne wprowadzany egalitaryzm powoduje ograniczenie wolności,

Za wskazanie trzech argumentów – 1 pkt.

G. (0-4 pkt)
Zdający powinien wyjaśnić oba pojęcia i wymienić po jednym przykładzie utopii i antyutopii podając ich tytuły i autorów.

a) utopia – projekt wymyślonego państwa, kraina szczęścia i doskonałości, która nigdzie nie istniej, synonim tego, co idealne i niemożliwe, zwłaszcza w sferze politycznej i społecznej, np. „Utopia” Thomasa More’a, „Miasto Słońca” Tomasso Campanelli, „Nowa Atlantyda” Francisa Bacona (ew. „Państwo” Platona),
b) antyutopia – negatywna utopia (dystopia), przestroga przed skutkami realizacji pewnych idei politycznych np. „Rok 1984” George Orwella, „Nowy, wspaniały świat” Aldousa Huxleya, „My” Jewgienija Zamiatina.

Za wyjaśnienie każdego z pojęć – 1 pkt, za podanie każdego z przykładów – 1 pkt.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

27	(0-1 pkt) Zdający powinien napisać, że rysunek mówi o wolności słowa (wyrażania poglądów) oraz myśli. Należą one do pierwszej generacji praw człowieka.	**0-1**
28	A.(0-1) 23 punkty procentowe – 1 pkt. B. (0-2) Zdający powinien wskazać trzy poglądy: a) olbrzymia większość ankietowanych [92% wskazań] utożsamia równość społeczną z równością wobec prawa (z posiadaniem takich samych uprawnień), b) olbrzymia większość ankietowanych [88% wskazań] utożsamia równość społeczną z równością szans (zdobycia wykształcenia, osiągnięcia wysokiej pozycji społecznej), c) znacznie mniej ankietowanych [56% wskazań] utożsamia równość społeczną z równością ekonomiczną (wyrównanym poziomem materialnym ludności). Za wskazanie dwóch poglądów – 1 pkt, za wskazanie trzech – 2 pkt. C. (0-2 pkt) Zdający powinien wskazać dwie z podanych niżej zależności: a) im niższe wykształcenie, tym powszechniejsze utożsamianie równości społecznej z równością materialną (wykształcenie podstawowe – 68% wskazań, wykształcenie wyższe – 36% wskazań), b) im niższe dochody, tym powszechniejsze utożsamianie równości społecznej z równością materialną (niskie dochody na głowę w rodzinie – 70% wskazań, wyższe dochody – 41% wskazań), c) znacznie częściej w ten sam sposób rozumieją równość społeczną mieszkańcy wsi (66% wskazań) niż miast (40% wskazań), d) znacznie częściej w ten sam sposób rozumieją równość społeczną osoby, które wykonują „proste” zawody (rolnicy – 73% wskazań, robotnicy niewykwalifikowani – 68%) oraz bezrobotni (65% wskazań), Zdający może wskazać także inne przedstawione w tekście zależności. Za każdą z zależności po 1 pkt. D. (0-2 pkt) Zdający powinien wskazać trzy wymiary równośc: a) 56% ankietowanych uważa, że w Polsce obywatele nie są równi wobec prawa (nie mają takich samych uprawnień), b) 69 % ankietowanych uważa, że w Polsce obywatele nie znają równych szans ze względu na pochodzenie społeczne c) 82% ankietowanych uważa, że w Polsce obywatele nie mają równych szans ze względu na sytuację materialną). Za wskazanie dwóch niedostatków – 1 pkt, za wskazanie trzech – 2 pkt. E. (0-2 pkt) Zdający może sformułować np. takie wnioski a) istnieje duża rozbieżność między opiniami Polaków, o tym co powinna oznaczać równość, a oceną tego, jak jest ona w Polsce realizowana,	**0-9**

	b) olbrzymia większość Polaków utożsamia równość społeczną z równością wobec prawa (92% ankietowanych), ale tylko 1/5 (20% ankietowanych) twierdzi, że w Polsce ma ona miejsce, c) podobnie wielu Polaków uważa, że równość społeczna powinna polegać na równości szans (88% ankietowanych), ale tylko niewielu (16% ankietowanych) twierdzi, że w Polsce pochodzenie społeczne nie ma wpływu na równość szans obywateli, d) ponad połowa Polaków (56%) uważa ,że równość społeczna oznacza równość materialną obywateli, ale tylko garstka (7%) ankietowanych jest zdania, że obywatele mają równe szanse niezależnie od swej sytuacji materialnej. Po 1 pkt za każdy wniosek.	
29		
Temat 1		**0-30**
	Zdający: A. (0-4) wyjaśnia na dwóch przykładach urzeczywistnienie zasady równości wobec prawa, np. prawa polityczne (wyborcze), równe prawa do ochrony zdrowia, oświaty, równość płci, wolności zgromadzeń itp. B. (0-4) wyjaśnia na dwóch przykładach urzeczywistnienie zasady równości szans np. urzeczywistnienie równości szans w oświacie, dostępie do miejsc pracy, urzędów, ochrony zdrowia, działalności gospodarczej (np. koncesje), C. (0-6) przedstawia trzy konsekwencje dla państwa realizacji obu równości, np. zapewnienie spokoju społecznego, monitorowanie funkcjonowania prawa, obciążenie budżetu, dobre postrzeganie dawnego państwa w świecie, D. (0-4) ocenia realizację zasady równości prawa w Polsce (na dwóch przykładach np. wszyscy mają równe prawa wyborcze, uprzywilejowanie mniejszości narodowych (brak progu wyborczego), E. (0-4) ocenia realizacje zasady równości szans w Polsce na dwóch przykładach, np. utrudniony dostęp do służby zdrowia, mniej studentów ze środowisk wiejskich na studiach, niektóre grupy mają utrudnione możliwości manifestowania swoich poglądów (przykłady negatywne), równość dostępu do funkcji publicznych, równy start życiowy, równość kobiet i mężczyzn we wszystkich sferach życia, tzn. uzyskaniu równego wykształcenia, pozycji zawodowej, wynagrodzenia itp. F. (0-6) wykorzystuje zamieszczone w arkuszu materiały źródłowe po 2 pkt za każdy właściwie wykorzystany materiał G. (0-1) przemyślana spójna struktura pracy, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, H. (0-1) praca poprawna pod względem językowym Za pełne, logiczne, poprawne, merytoryczne przedstawienie przykładu – 2 pkt, za niepełne 1 pkt.	
Temat 2		**0-30**
	Zdający A. (0-2) zajmuje stanowisko B. (0-10) podaje pięć argumentów historyczno-politycznych popartych przykładami – po 2 pkt za każdy C. (0-10) podaje pięć argumentów społeczno-ekonomicznych popartych przykładami – po 2 pkt za każdy, np. narodowi, który nie posiada wolności, nie jest zapewniona równość (Polska w czasach niewoli, Kurdowie),	

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

	brak wolności gospodarczej nie zapewnia równości, jeśli ludzie nie są wolni nie ma mowy o równości (niewolnictwo), brak wolności to brak równości wyznań, brak wolności słowa nie zapewnia równego dostępu do informacji, bez wolności nie ma równości w rozwoju i propagowaniu własnej kultury, wprowadzenie równość w wynagrodzeniu ograniczy wolność bogacenia się, Uznajemy również argumenty, które przedstawi przeciw tezie filozofa. D. (0-6) wykorzystuje zamieszczone w arkuszu materiały źródłowe po 2 pkt za każdy właściwie wykorzystany materiał, E. (0-1) przemyślana, spójna struktura pracy (wstęp, rozwinięcie , zakończenie) F. (0-1) praca poprawna pod względem językowym	

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl